

БЕКІТЕМІН
«Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан
аграрлық-техникалық университеті» КеАҚ
басқарма төрағасы - ректоры

«26» _____ 2022 ж.

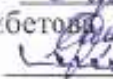
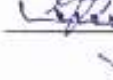
ҚЫЗМЕТ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

ЭЛЕКТРОНДЫҚ КІТАПХАНА ТУРАЛЫ

СМЖ.08.ҚЕ.24

Басылым № 04

№ ___ дана

Дайындаған: 22.08.2022	Келісілді: 25.08.2022	Енгізілді: 27.08.2022
А. Б. Есенамаева 	Б. Ж. Сахиев М. Ж. Алмағамбетов Е. Б. Иксанов 	СМЖ.08.ҚЕ.24 05.09.2019ж. орнына Қайта қаралуы: 27.08.2022

Мазмұны:

1. Мақсаты
2. Қолдану
3. Терминдер мен қысқартулар
4. Жауапкершілігі мен өкілеттігі
5. Сипаттама
6. Құжаттама
7. Сілтемелер

Өзгерістер				
№	Енгізілген мерзімі	Беттер нөмірі	Дайындаушы	
			Тегі, аты, әкесінің аты	Қолы

1. Мақсаты

Бұл ереже Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті оқырмандарға электрондық кітапхана (бұдан әрі ЭК) ресурстарының жалпы қызмет көрсету жұмысын ұйымдастыруды көздейді.

2. Қолдану

Қазіргі ереже Жәңгір хан атындағы БҚАТУ «Парасат» ақпараттық-білім беру орталығының барлық құрылымдық қызметтері үшін жарамды. (бұдан әрі «Парасат» АББО)

3. Терминдер

3.1 Осы рәсімде пайдаланылатын терминдер мен анықтамалар ISO9001-2016 сапа менеджменті жүйелеріне сәйкес келеді. Негізгі ережелер мен сөздік СМК.07.ДП.01-Құжатталған ақпарат.

3.2 Келесі терминдер процестерді сипаттау үшін қолданылады:

ЭК – бұл ақпараттық құрылымдар және желілер арқылы кіруді қамтамасыз ететін, электронды құжаттарды жасау және сақтау үшін бағытталған ақпараттық жүйе.

Электронды ресурстар - компьютерлік және сандық электрондық құжаттар мен жарияланымдар.

Электронды ресурстарды каталогтандыру - Библиографиялық сипаттама және электронды каталогтар деректер базасын құру.

4. Жауапкершілігі мен өкілеттігі

Пайдаланушыларға электронды ақпараттық қызмет көрсете отырып, электронды ақпараттық ресурсты пайдалану есебін жүргізу және сараптау

5. Сипаттама

5.1 Жалпы ережесі

5.1.1. Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің Электрондық кітапханасы (бұдан әрі ЭК) – бұл ақпараттық құрылымдар және желілер арқылы кіруді қамтамасыз ететін, электронды құжаттарды жасау және сақтау үшін бағытталған ақпараттық жүйе.

5.1.2. ЭК ғылыми қызметкерлерін, студенттерін, магистранттарын, докторанттарын, оқытушыларын және басқа да пайдаланушыларын кітапханалық және жедел ақпараттық қызмет көрсетуді қамтамасыз етеді.

5.1.3. ЭК «Парасат» АББО бөлігі болып табылады.

5.2. ЭК университетінің ресурстарына, сыртқы және ішкі деректер үдерісінің құрамына қойылатын талаптар

5.2.1 Енгізу деректері - «Парасат» АББО жоспары

5.2.2 Шығыс деректері:

-Электрондық кітапхана

-«Электрондық кітапхана» деректер базасы

5.2.3. Жұмыстың жеке кезеңдерінде жауап беретін үдерістің барысында ЭК мен ұйымдастыру процесінің қажетті уақытына және күрделілігіне қойылатын талаптар белгіленеді.

5.3. Жұмыс тәртібі

5.3.1 ЭК құрылымы

5.3.1.1 ЭК келесі электрондық ресурстардан тұрады:

Меншік түрінде:

- БҚАТУ-ң оқытушылары мен қызметкерлерінің дайындаған және баспахана арқылы жоспарға сай басылған басылымдардың электрондық ресурстары. Жоспар бойынша шығарылған басылымдар Жәңгір хан атындағы БҚАТУ –ң меншігі болып табылады.
- Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-ң меншігі болып табылмайтын, электрондық ресурстарға меншіктік құқығы бар (соның ішінде авторлық құқық) тұлғалардан қабылданғандар.

Ақпаратты тасымалдаудың түрлері:

- электрондық тасымалдаудағы электрондық ресурстар;
- компьютерлік файлдар мына формат түрлеріндегі pdf , html, jpeg электрондық ресурстар.

5.3.1.2 ЭК мынадай топтамалардан тұрады:

- Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-нен шығарылған оқу құралдарының толық мәтіні;
- Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-нен шығарылған әдістемелік нұсқауларының толық мәтіні;
- «Ғылым және білім» мерзімді басылымының электрондық нұсқасы;
- Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-нен шығарылған басылымдардың электрондық нұсқасы;
- сканерлеу әдісін қолдану арқылы жасалған электронды басылымдар;
- Ғаламтордың пайдалы сайттарына сілтемелер.

5.3.2 ЭК ресурстарын қалыптастыру тәртібі

5.3.2.1 Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-ң электрондық ресурстарының басылымдары басылымдар шығару жоспарына сай ақпарат тасымалдайтын құралдың кез-келген түрлері арқылы РББ-дан қабылданады.

5.3.2.2 «Авторлық келісім-шарт» негізінде, автордан компьютерлік файл түрінде берілетін электрондық ресурстар.

5.3.2.3 Сандық файл түріндегі Интернетте еркін орналастырылған электрондық ресурстар.

5.3.2.4 Жәңгір хан атындағы БҚАТУ «Парасат» АББО қорындағы басылымдарды сканерлеу арқылы жасалған электрондық ресурстар.

5.3.3 Электрондық ресурстарды каталогтау

Жәңгір хан атындағы БҚАТУ ЭК құжаттарды библиографиялық сипаттауға арналған халықаралық және отандық нормативтеріне сай электрондық ресурстарды каталогтау.

ГОСТ 7.1-2003. Библиографиялық жазба. Библиографиялық сипаттау. Құрастырудың жалпы ережелері мен талаптары.

ГОСТ 7.12-93. Библиографиялық жазба. Орыс тілінде қысқартылған сөздер. Жалпы талаптар мен ережелер.

ГОСТ 7.60-2003. Басылым. Негізгі түрлері. Терминдер және анықтамалар.

ГОСТ 7.68-95. Видеокүжаттар және фондар. Мұрағаттық сақтаудың жалпы талаптары.

ГОСТ 7.69-95. Аудиовизуалдық құжаттар. Негізгі терминдер және анықтамалар.

ГОСТ 7.76-96. Құжаттардың қорын жинақтау. Библиографиялау. Каталогтау. Терминдер және анықтамалар.

5.3.4 Ақпараттық материалдарды беру тәртібі

5.3.4.1. Жәңгір хан атындағы БҚАТУ «Парасат» АББО-ның серверіне электрондық ресурстар әртүрлі тасымалдаулар арқылы орналасады, я болмаса РЖОЭК сервері арқылы немесе Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-ң паролі арқылы кіреді.

5.3.4.2. ЭК орналастырылған материалдарды қолдануға тек коммерциялық емес мақсатта авторлық құқыққа сай (Авторлық құқық және аралас құқық туралы ҚР Заңы) жүзеге асады.

5.3.5 Пайдаланушылардың кіру әдісі

5.3.5.1. ЭК қолданушылардың үш түрі бар: «Парасат» АББО ішіндегі пайдаланушы, желілік пайдаланушы, ғаламтор-пайдаланушысы.

Электрондық кітапхананы пайдаланушылардың электронды құжаттар мен басылымдарға кіру әдісі төмендегідей:

5.3.5.2 Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-ң оқытушылары мен білім алушыларына, қызметкерлеріне және ғылыми қызметкерлеріне электрондық құжаттарды пайдалану ғаламтор желісінде логині мен паролі арқылы жүзеге асырылып, тегін қызмет көрсетіледі.

5.3.5.3 Ғаламторды пайдаланушыларға және қонақтарға электрондық каталогқа кіргенімен, электрондық басылымдарды қарауға және көшіруге рұқсат етілмейді.

5.3.6 ЭК орналастыру

5.3.6.1 ЭК БҚАТУ «Парасат» АББО -ның серверінде Windows XP операциялық жүйесін жүзеге асыру арқылы сақталады.

5.3.6.2 Ғаламторда ЭК –ны жариялау web сервер Apache арқылы қолданылады.

5.3.6.3. ЭК-да көрсетілген ақпаратты үлкен көлемде немесе жүйелі түрде көшірме жасау, тарату, бірыңғай қамтамасыз етіп отыру немесе қандай да болсын түрде тарату мақсатында кімге болмасын, алдын-ала келісімсіз тікелей немесе жанама түрде пайдалануға болмайды.

5.3.6.4 Басылымдардың электрондық түрлері, сондай-ақ электрондық басылымдар авторлық және патенттік құқықтың объектілері болып саналады және халықаралық конвенциялар мен ҚР заңнамасымен қорғалады. Авторлар және осы объектілерге меншіктік құқығы бар иелерінің осы объектілерді қандай да болмасын үлгіде және әртүрлі тәсілдермен пайдалануға ерекше құқығы бар.

5.4 Үдерістердің сәйкестендірілген тәуекелдері

№	Сәйкестендірілген тәуекелдер	Тәуелділердің алдын алу бойынша шаралар
1	«Парасат» АББО ЭК бойынша жоспарын орындамау	«Парасат» АББО директорымен бақылауды күшейту

5.5 Нәтижелік критерийлері

Университеттің ЭК кестесіне және мерзімдеріне сәйкестігі.

5.6 Үдерісті басқару және мониторинг (бағалау) әдістері міндетті болу керек

Ішкі тексерулердің қызметін ұйымдастыру.

«Парасат» АББО директорының бақылауы.

6. Құжаттама

6.1. ҚР мемлекеттік білім ұжымының кітапхана қорын түзу, пайдалану, сақтау туралы ереже;

6.2. ҚР Білім және ғылым министрлігінің білім ұжымында кітапхана қорының есебі туралы Әдістемелік құралы;

6.3. Авторлық кесте. Кітапханалық-библиографиялық жіктеу кестесі;

6.4. ГОСТ 7.1-2003 Библиографиялық жазба. Библиографиялық сипаттау;

6.5. Ақпараттық білім беру орталығы пайдалану ережесі.

7. Сілтемелер

ҚР Еңбек кодексі. 23.11.2015 ж. № 414- V;

ҚР «Білім туралы» Заңы. 27.07.2007 ж. № 319 - III;

ҚР «Мәдениет туралы» Заңы. 15.12.2006 ж. № 207-III;

ҚР «Ғылым туралы» Заңы 8 ақпан 2011ж. № 407 - IV;

ҚР «Қазақстан Республикасының тіл туралы» Заңы 11.07.1997ж. № 151- I;

ҚР «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңы 18.11.2015 ж. № 410 -V;

ҚР СТ ИСО 9001-2016 Сапа менеджменті жүйелері;

Университеттің ішкі тәртібі. СМЖ 08.ҚЕ.06;

ЖОО ішіндегі нормативтік құжаттар;

ҚР Білім және ғылым министрлігінің 2000 жылғы 17 тамыз «Білім жүйесінің кітапханаларына арналған кітапхана ісі жөніндегі құжаттарды бекіту туралы» № 827 бұйрығы;

ҚР Білім және ғылым министрлігінің 2016 жылғы 19 қаңтардағы «Мемлекеттік білім ұйымдарының кітапхана қорының түзілуі, пайдаланылуы және сақталуы туралы ережені бекіту туралы» № 44 бұйрығы.

УТВЕРЖДАЮ
Председатель правления - ректор
НАО «Западно-Казахстанского
аграрно-технического
университета им. Жайырмакхана»
А.М. Наметов
« 26 » _____ 2022г.

ПОЛОЖЕНИЕ О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБ ЭЛЕКТРОННОЙ БИБЛИОТЕКЕ

СМК.08.ПД.24

Редакция № 04

Экземпляр № ____

Разработано: 22.08.2022г. А. Б. Есенаманова	Согласовано 25.08.2022г. Б. Ж. Сахиен М. Ж. Алмагамбетов Е.Б. Ихсанов	Введено: 27.08.2022г. Взамен: СМК.08.ПД.24 от 05.09.2019г. Пересмотр: 27.08.2025г.
--	--	---

Содержание:

1. Цель
2. Применение
3. Термины и сокращения
4. Ответственность полномочия
5. Описание
6. Документация
7. Ссылки

Изменения				
№	Дата введения	Номера страниц	Разработчик	
			ФИО	Подпись

1. Цель

Настоящее положение регламентирует общий порядок деятельности организации обслуживания читателей ресурсами Электронной библиотеки Западно-Казахстанского аграрно-технического университета имени Жангир хана (далее ЭБ университета)

2. Применение

Настоящее положение действительно для всех структурных подразделений Информационно-образовательного центра «Парасат» ЗКАТУ имени Жангир хана. (далее ИОЦ «Парасат»)

3. Термины

3.1 Термины и определения, применяемые в настоящей процедуре соответствуют ИСО 9001-2016 Системы менеджмента качества. Основные положения и словарь СМК.07.ДП.01-Документирование информации.

3.2 При описании процессов используются следующие термины:

Электронная библиотека – это информационная система, предназначенная для создания и хранения электронных документов и изданий, обеспечивающая доступ к ним через информационные структуры и сети.

Электронные ресурсы – компьютерные и цифровые электронные документы и издания.

Каталогизация электронных ресурсов - Библиографическое описание и создание Электронного каталога и Баз данных.

4. Ответственность и полномочия

Предоставление пользователям электронных информационных услуг, учет и анализ использования электронных информационных ресурсов.

5. Описание

5.1. Общие положения

5.1.1 ЭБ университета - это информационная система, предназначенная для создания и хранения электронных документов и изданий, обеспечивающая доступ к ним через информационные структуры и сети.

5.1.2. ЭБ университета обеспечивает оперативное информационное и библиотечное обслуживание студентов, магистрантов, докторантов, преподавателей, научных сотрудников и других категорий пользователей.

5.1.3. ЭБ университета является частью ИОЦ «Парасат» ЗКАТУ имени Жангир хана.

5.2. Требования к составу входных и внутренних данных процесса, к ресурсам ЭБ университета

5.2.1 Входными данными являются - План ИОЦ «Парасат»

5.2.2 Выходными данными являются:

-электронные ресурсы

-база данных «Электронные ресурсы»

5.2.3. Требования к необходимому времени и трудоемкости процесса организации ЭБ университета устанавливаются в ходе осуществления процесса ответственными за отдельные этапы работ.

5.3. Порядок проведения работ

5.3.1. Структур ЭБ университета

5.3.1.1 ЭБ университета включает следующие виды электронных ресурсов:

По форме собственности:

- электронные ресурсы (версии) печатных изданий, подготовленные преподавателями и сотрудниками и изданных редакционно-издательским отделом, в соответствии с планом изданий. Плановые издания являются собственностью ЗКАТУ имени Жангир хана;
- электронные ресурсы, не являющиеся собственностью ЗКАТУ имени Жангир хана, предоставленные лицами, имеющими на них права собственности (в т.ч. авторское право).

По видам носителей информации:

- электронные ресурсы на электронных носителях;
- электронные ресурсы в виде компьютерных файлов формата pdf , html , jpeg.

5.3.1.2 ЭБ университета включает коллекции:

- полных текстов учебных пособий, изданных в ЗКАТУ имени Жангир хана.
- полных текстов методических указаний, изданных в ЗКАТУ имени Жангир хана.
- электронных аналогов периодического издания «Ғылым және білім».
- электронных аналогов печатных изданий, изданных в ЗКАТУ имени Жангир хана.
- электронных изданий, созданных с использованием методов сканирования
- ссылок на полезные сайты ИНТЕРНЕТ.

5.3.2 Порядок формирования ресурсов ЭБ университета

5.3.2.1 Электронные ресурсы изданий ЗКАТУ имени Жангир хана на любом виде носителя информации принимаются из типографии, в соответствии с планом изданий ЗКАТУ.

5.3.2.2 Электронные ресурсы в виде компьютерных файлов передаются автором на основе «Договора с автором».

5.3.2.3 Электронные ресурсы в виде цифровых файлов, свободно размещенных в Интернете.

5.3.2.4 Электронные ресурсы, созданные посредством сканирования изданий из фонда ИОЦ «Парасат» ЗКАТУ имени Жангир хана.

5.3.3. Каталогизация электронных ресурсов

Каталогизация электронных ресурсов, включаемых в ЭБ университета осуществляется в соответствии с международными и отечественными нормативами, действующими в сфере библиографического описания документов.

ГОСТ 7 1-2003. Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления,

ГОСТ 7.12-93. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила.

ГОСТ 7.60-2003. Издания. Основные виды Термины и определения.

ГОСТ 7.68-95. Фоно- и видеодокументы. Общие требования к архивному хранению

ГОСТ 7 69-95. Аудиовизуальные документы. Основные термины и определения.

ГОСТ 7.76-96. Комплектование фонда документов. Библиографирование. Каталогизация. Термины и определения.

5.3.4. Порядок предоставления информационных материалов

5.3.4.1. Электронные ресурсы, поступившие на различных видах носителей, размещаются на сервере ИОЦ «Парасат» ЗКАТУ имени Жангир хана, доступ к ним через сервер РМЭБ или по паролю с компьютеров ЗКАТУ имени Жангир хана.

5.3.4.2. Материалы, размещенные в ЭБ университета допускается использовать, цитировать исключительно в некоммерческих целях, с соблюдением соответствующих положений действующего авторского законодательства (Закона РК «Об авторском праве и смежных правах») с обязательным указанием имени автора произведения и источника заимствования.

5.3.5. Способ доступа пользователей

5.3.5.1 Имеется три вида пользователей ЭБ университета: пользователь внутри ИОЦ «Парасат», локальный пользователь, интернет-пользователь.

Способы доступа пользователей к электронным документам и изданиям, обеспечиваемые ЭБ университета, следующие:

5.3.5.2. Бесплатный доступ только преподавателям и обучающимся, сотрудникам, научным работникам ЗКАТУ имени Жангир хана для просмотра электронных документов в сети Интернет посредством логина и пароля.

5.3.5.3 Гость или интернет-пользователь имеет доступ к электронной библиотеке без права просмотра или копирования электронных материалов.

5.3.6 Размещение ЭБ университета

5.3.6.1. Все электронные ресурсы ЭБ университета размещаются на сервере ИОЦ «Парасат» ЗКАТУ с операционной системой Windows XP.

5.3.6.2. Информация, представленная в ЭБ университета, размещается с соблюдением авторских прав, не может прямо или косвенно использоваться для значительного по масштабам или систематического копирования, воспроизведения, систематического снабжения или распространения в любой форме любому лицу без предварительного письменного разрешения. Пользователям не разрешается изменять, распространять, публиковать материалы ЭБ университета для общественных или коммерческих целей.

5.3.6.3. Электронные версии печатных изданий, а также электронные издания являются объектами авторского и патентного права и охраняются международными конвенциями и законодательством РК. Авторы и (или) владельцы исключительных имущественных прав на эти объекты сохраняют исключительное право осуществлять и разрешать использование данных объектов в любой форме и любым способом.

5.4 Идентифицированные риски процесса

№ п/п	Идентифицированные риски	Меры по предупреждению рисков
1	Невыполнение плана ИОЦ «Парасат» по ЭБ	Усиление контроля со стороны директора ИОЦ «Парасат»

5.5 Критерии результативности

Соответствие ЭБ университета плану по срокам и количествам.

5.6 Методы мониторинга (оценки) и управления процессов.

Организация внутренних проверок деятельности.
Контроль со стороны директора ИОЦ «Парасат».

6. Документация

6.1. Правила по формированию, использованию и сохранению фонда библиотек государственных организаций образования РК;

6.2. Методические пособие об учете библиотечного фонда библиотек организации образования МОН РК;

6.3. ГОСТ 7.1-2003 Библиографическая запись. Библиографическое описание

6.4. Авторские таблицы. Библиотечно-библиографическая таблица классификации.

6.5. Правила пользования информационно-образовательным центром;

7. Ссылки

Трудовой кодекс РК от 23.11.2015 г. № 414-V;
Закон РК «Об образовании» от 27.07. 2007 г. № 319-III;
Закон РК «О культуре» от 15.12.2006 г. № 207- III;
Закон РК «О науке» от 18.02.2011г. № 407-IV;
Закон РК «О языках в Республики Казахстан» 11.07.1997г. № 151-I;
Закон РК «О противодействии коррупции» от 18.11.2015 г. № 410 -V;
СТ РК ИСО 9001-2016 Системы менеджмента качества. Требования;
Правила внутреннего распорядка. СМК 08.ПД.06;
Внутри вузовские нормативные документы;
Приказ Министерства образования и науки РК «Об утверждении документов по библиотечному делу для библиотек системы образования» от 17 августа 2000г. № 827;
Приказ Министерства образования и науки Республики Казахстан от 19 января 2016 года № 44 «Правила по формированию, использованию и сохранению фонда библиотек, государственных организаций образования».